

فَوَافِقُكُمْ أَفَلَا تَبْصُرُونَ

سن تصنیفات عارف بانی و اتھلے موز خدادانی کاشف اسرار حقانی اعنی حضرت محبوب علیہ السلام
عزف گلابی شاہ صاحب قبلہ محبوب حقانی چشتیہ القادری القلندریہ دام برکاتہ علیہ
ساکن حیدر آباد دکن مقام عثمانیہ و زنگر متصل قلعہ کہنہ

Checked
1987

نغمہ حقایق

حسب فرمایش احباب محققین اسرار خدادانی و براسے ذوق سالکان طریق عرفانی
وصول شد باہتمام خادمان و عاکفان آستان فیض نیان عرش پاکیا
خائفہ حضرت قبلہ مدوح دام ظلہ

طبع مطبعہ فخر نظام حیدر آباد دکن

فدا انفسا کراما فلا تبصرو

من تعفیتا عاثر بانی و اتعفی عن خدادانی کا شعرا سر عارفی عینی حضرت سید علی شاہ عارف
کلا بی شاہ متا قبلہ جو عارفی شیعہ درویشی کا پروردگار کا عین و آقا ہیں مگر عارفانہ عقل و فہم

حسب فراش اصابت قلب اسرار خدادانی و بر آذوق سالکان طریق عرفانی و مولانا
ابہ تمام خادمان عالم کائنات آستان فیض بیان عرش باکجا و نفاہ حضرت قبلہ مع و ام فطیہ

طبع مطبع و خزانہ حیات لکھنؤ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لبالب کن جام مقصود را
مُصَفِّیِ خُونِ رُکِ تَاکِ را
تو بینی خلا دارد از او ملا
مگر هست او در تما جمی حیت
با و از مینا دمی گوش د آ
که گوید حمد خدا جمی جان
نه پیدا نمود دست او از کس
رسد نقتل انجم نیزم فلک
صبحی دهد مست بیباک را

بسم الله الرحمن الرحيم

شنا میکنم رب معبود را
مُطَرَاکِنِ بَاغِ اِدْرَاکِ را
نیا بد مستامی ز ذاتش خلا
نه جایش بود در کد امی حیت
بیمخا نه چون آمدی هوش د آ
ز قفل صد امید بد هرزان
نمودست او خلق عالم لبه
بود سرخوش عین عرفان ملک
صبا شانه کش کیسوی تاک را

گل از جام عسرفان چو گردیت
 بآهنگ عسرفان کدو عنده لب
 چو از ساغر عشق او صبح و شام
 بشوقش رسانید داغی بل
 هر آنکس که زین جام شربه نوش
 سیه است عشقش بچنانه تاخت
 یکی در عبادات باقیل و تال
 یکی متایم اللیل از افش
 نه افطار ز آب روان میکند
 نه دانست کس را از ترک وجود
 بفهمی نیاید ز بالاتری
 چو صهبای تحمید سرشار کرد
 چو پروا خست این نشه هوش انرم
 نه کس از می وصل شد سرخرو
 همین است محبوب حق حق پرست

ق

ز یاقوت می ساغر خود شحت
 ز سوزقان ساز بزم غریب
 به لاله رسد باده سُرخ فام
 چه داغی فروزان چراغی بدل
 ندیده کس باز او را بهوش
 که در جام انجم خود را خشت
 یکی در خرابات سرست حال
 یکی صایم الدهر با طاش
 می معرفت نوش جان میکند
 نه فانی در او گشت اهل شهود
 که از چونی و چندی است او بری
 ولم خواهشش می دگر بار کرد
 طلبگار یک ساعت دگر گم
 مگر ساقی او و محبوب او
 نخستین بلی گفت روز است

شرابِ تولائی او در کشتم	زخمیایه لغت ساغر کشتم
<p>در نعت سید المرسلین خاتم النبیین محمد مصطفی صلی الله علیه وآله و اوصیایه اجمعین الی یوم الدین بسمت یا ارحم الراحمین</p>	
<p>شما میکنم شاه لولاک را کنم سرچو مرغ شهنشاه دین محمد که مدوح رب العسلست خوشا وجه خلق زمین و زمان معین رسل سبحه نام او نه سرپیش آدم فرو کرده اند جز او متصف خاصین و صفت نه جبریل از سدره بالا پرده سرافیل و میکائیل را گویند ملک پاسبان آستانش بود بود خاک درگاه او نور با</p>	<p>زعرش آورم جام ادراک را جهان آفرین گویم آفرین حبیب خدا سید الانبیاست خوشا باعث خلقت آسمان بود عرش یک نیته بام او ملک سحبه بانورا و کوفه اند خدا عاشق او در مرغ حیات نه قوسینش از سعی او نی سید ز عنقهای غمشنه بالا پرند زمین بوس در آستانش بود رسد مهر پیش درش در ده وار</p>

اگر صیغہ گرد و نجوم سما شہادت تو رقم چون کھم توان ریگ صحرا شمر دن مگر شدہ نور تو سابق سابقین ز مخلوق نشاخت ذات ترا	شمارِ فضائل نگر دادا چگونه بیک کوزہ جیون کھم بود حصہ و صف تو دشوار تر بود ذات تو خاتم المرسلین مگر یک علی سرور اولیا
--	--

در منقبت امیر المومنین حضرت علی کرم اللہ وجہہ

علی آنکہ ہم وصف خیر الوہیت علی حامی دین و زوج بتول سوائے نبوت بجلہ صفات اگر شیر حق نامے در وجود ز کفش نبی زیب شد عرش چو ادریس از درس نعت گرفت بود مہر یک ذرہ نور او	علی آنکہ ہم نام رب العلیست ز حکم خدا جان شین رسول بود ہمہ سرور کائنات بد نیایی فاطمہ کس نبود بدوش نبی این نہادست پا عروش بفردوس قامت گرفت سیلماست مہمان یک موراد
بہ آیات قرآن خدائے ودو ہر آنکس کہ سرشار حب علیست	چو حکم از پے صلح و تقوی نمود ہمان صالح ذرا بد و متقیست

<p>با سلام لام علی جا گرفت به بیت الهیش مولود شد که نشا خشن جز خدا و نبی علی ساقی من نجف میکرده نه ز ناریم بو ترابی منم شرقت خاکم ز آب حلال بهیچانه خود مرا ده و ثاق با ثبات توحید باشد گوا ازین درد با صاف مساکن ز درد حسرابی ربانی دهد</p>	<p>دل نعت عین علی را گرفت ضیاء بیت دل چو موجود شد بفهم که آید صفات علی بدوران بود هر طرف میکرده دین دهر یاران شرابی منم نصیبم چو شد این شراب حلال منم ساقی در خماری مذاق به لائے که از ساغر لا اله مرا میکش بادۀ راز کن چو این درد نور صفائی دهد</p>
---	---

در صفت بهار

<p>که در باغ دهر آمد فصل گل بایا کند چشم ز گس طلب همه طالب می نهالان باغ که در مهر باد دختر زرد دهد</p>	<p>باب بده ساقیا جام مل کشتو دست غنچه پئے با ده لب نهاده ز گلبرگ برکت ایاغ ز رخود گل از کیسه بیرون نهد</p>
--	---

نه بلبل هم آغوش مستی شده
 ز آواز قمری شده غم غلط
 معنی خزان را با هنگ زد
 بهارست مطرب خوش آواز کرد
 نداری خبر ز اهدا تو هنوز
 را با کن گلیم خود ای بچند
 تماشای باغست و سیر بها
 بصبهای اسرار سرشار شو
 نیاید درین فصل زهدت بگا
 بهارست نه برگل زمین آمده
 ز تاشیر مدح بهار شیر
 دل از عشق می گشت چون دناک
 بنیر و می تا که برخاست شد
 ز نام بهاری چو آمد سرش
 لب نهرا نو دمیده نبات

سیمست یزدان پرستی شده
 بوجد آمده سرو صوفی منط
 ز چنگ خود از چنگ سرچنگ زد
 نوازش بهر ساز و ساز کرد
 بهارست دلق طمع بسوز
 پیشپینات پیشمستان سزد
 درین فصل از کنج خلوت چه کا
 تماشائی صنع غفار شو
 سر توبه شد وقف تیغ بار
 پی سیر خلد برین آمده
 قلم شاخ گل شد بدست دیر
 رگ سنبل تر شده مثل تاک
 خم پشت پیر فلک است شد
 چمن گشت از خر می سبز پوش
 نهرا ان خضر پیش آب حیات

<p> گل و برگ و شاخ و شجر کامیاب شده شاخ سرسبز و گل سرخرو برنگ خزان چون به نام خراب حلال ست او را می خوشگوار حرام ست او را نباشد معاف پرستار میخانه گرد نیست </p>	<p> رفیض بهاری بصد آب و تاب بلطفش میان چمن سوسو درین فصل گل گر نوشتم شراب به پیرمغان هر که باشد نثار ز ساقی هر آنکس که باشد خلاف درین فصل سیر چمن نیست </p>
---	--

صفت میخانه

<p> که بیت الحلال آمده این مقام ملک خاک و بیش از پر کنند دل او چو خورشید گرد و نیر ز نسیم آرنه آب روان به خوشبو به از خاک صحن بهشت برنگ و رفیض رب العلام که اسرار توحید از دکشود مقام کمالات اهل دل ست </p>	<p> چه میخانه گویم نه بیت الحرام مه و مهر می پر با غر کنند کسی کوشد از لای باده خمیر پی شست و شوی خم و جام آن بود گرد این جای غیر سرشت در او که باشد شب و روز او بود سقف او سقف کعبه نمود نه هرزاه خشک را منزل ست </p>
--	---

<p>ز پاکش را دور سازی ز دو به بیعانه نقد تعین بده به کعبه چو شیخ ریائی مرو در آ اندرین میکده بانیاز درینجا بیک جام مست کنند بود صحن پاکش منور چو پیش بود حلقه باب او چشم حو در آمد نظر من در آمد کنم ز پای طلب اندران در شوم حجاب تعین شود چون راه</p>	<p>که حاصل شو کشف غنچه بجام می مد عالیه بنه به تخته نه مثل برهنه مدو که سر مست باشی ز صبا خرا اشاره به بعد الست کنند صفا کعبه زینجا برد بهر خوش پی می کشان ست دار الشو مطالب تمامی بر آمد کنم ز ساقی طلبکار ساغر شوم بیک جرعه یا بم در مدعا</p>
--	---

تعریف اهل میخانه

<p>درینجا بود غنچه میخوار عشق دل شان ز دنیا مکرده شده ز ساقی خرابان فیضیاب باین میگساران مجنون شعار</p>	<p>حریفان یکز یک سر عاشق ز در و عشق محترمشده ز ده پشت پا بر جهان خراب خرابی بود خوبی روزگار</p>
---	---

<p>پیشانی آموز زلف نگار بنجا کستر آلودگی چربیا چو مینا عرش کسته بالآخر خاک بقانون خود ساخته از غنون قناعت زده بر رخ حرص شست بدل دادگی و لختوشی میکنند زانظار افتاده افتاده اند ز خود بچود از کار خود هوشیار نهال شفاعت ثمر آورد رساند بمقصود تر دامنی</p>	<p>گریبان و دامن همه تار تار به تن گرد آغشته در دلفصفا فتادست بر منکسر در نوک فلک راز شور فغان جنون سویر مال دنیا نمودند پشت بچام طلب نیکبختی میکنند بر این خاک آزارده افتاده اند بود دید با بند دل سویر یا چو آب بر و چشم تر آورد ازین آبیاری شود امینی</p>
--	---

در مدح ساقی

<p>طلبگار صهبائے باقی شوم نهیب ادب از سرم برد هوش بود ساعنبر بادۀ او بهشت نه این می باشد شیخ ریائی و ده</p>	<p>بستی چو مداح ساقی شوم چو ستانه بچود نمودم خروش زار عباد کی توانم نوشت به بیعانه گربار سائے و ده</p>
--	---

<p> بر زمانِ میخانه او حلال ازین نشه او شد این خدا چو مینا کر خالی سر دین شکست ولایش بود باده معرفت رساند ترا او سوئے لایمکان قمر یک چراغ شبستان او کند زنده دایم دل مرده را بود سائر عیبها و افش من دست و دامن ساقی بود مسمی به بستان عارف شده </p>	<p> حرام ست بر ناکانِ ضلال به جبریل یک جرعه گردید عطا بهیواریش هر که پیمان بست چو هستی تو آ ماده معرفت کند ساعنه باده را نزد بان بود عرش کرسی ایوان او بود باده لطفش آب بقا شمر بخش ایمان بود گلشنش چو در معرکه هوش باقی بود چو این نظم اسرار کاشف شده </p>
---	--

سوال از ساقی

<p> بجام طرب ده من خوشگوار ز عصیان خمار شده در بحر شود باده ارغوانی دوا کشیده ز گلبرگ تر آب ده </p>	<p> بیا ساقی اکنون که آمد بهار صبحی بده زود جام و گر چو در عشق گلو شد مبهتلا ز تپ میطپد دل تو عتاب ده </p>
--	---

سماعت کن اکنوں قسم می دہم	سرخیش بر پائے توئی ہم
	دریخا با قصب
<p> بشادائے گلشن مدعا بقرب دکیستان کوہ الم بنغمہ سرایان دشت حجاز بہ بالانشینان بام وصال بخطل چشانی طعن رقیب بعرض خیالات مجنون و شان بشادی وصل و غم انتظار بزور شباب و بضعف مسن بقفل خوش آئندہ میکشان بخونبارے چشم مناکل من بجان دادن سرفروشان یار بپا بوسے خون برنگ حنا بدورنگے دہر و ہفت آسمان </p>	<p> بسر سبزی بوستانِ حنا بمجنون نہادانِ صحرائے غم بقانون نوازانِ بابرگ و سنا بخت اسرا بود کانِ خیال بشیرینی شہد وصلِ حبیب بطولِ معاللات دیوانگان بشادابی سروسوز چنار بوامانِ انس و یارِ احسن بمیخوارے محفلِ مہوشان بخونخوارے تیغِ سفاکِ من بدلِ بردنِ چشمِ مردم شکار بپامالے کشتگانِ جفا بسر سبزی و سرخروئیِ پان </p>

بزوقِ دلِ سالکانِ سبّا
 بوجد و سماعِ مهینِ محصل
 بمجد و ب خاکِ تر آلود
 بدیدِ نصیرِ اسرارِ بین
 بحالِ پریشانِ دلِ ادگان
 بسطّانِ افکار و دورانِ او
 بصہبایِ پرستانِ عفتِ شعا
 بنخلوتِ گزینانِ در انجمن
 بحسنِ جلال و بعشقِ وصال
 بمحویتِ ہر زخو در فتنہ
 بارایشِ چہرہ حسن و نام
 بوا ماندنِ چشم در انظار
 کہ یک ساغرِ بادہ ناب و نہ
 پریشانی زلفِ دلِ دور کن
 ز جامِ صبحی سرافراز کن

بشوقِ جدیِ خوانِ محاسن
 بمضربِ طنبورِ تارِ مسل
 بسالکِ روانِ در ہش بود
 باشغالِ محمودہ ر استین
 برندانِ در بندِ آزادگان
 باشغالِ آئینہ و شانِ او
 بمیخانہ خوابانِ دلِ پوشیا
 بصحرادوانِ سمنہ و وطن
 بشغلِ تصورِ مجو خیال
 بسوز و گدازِ جگرِ تفتہ
 بالایشِ خاکِ رویِ نیار
 بسو و اسبِ محبوب از محراب
 نہالِ دلِ زار را آب و نہ
 سوادِ سویداش کا فور کن
 خوارم شکن ز سحرِ خوشِ راز کن

<p>کنون مومیائی زمی لازمست باخفا عطا کن شرابِ طهور بیک نقل پخته ز خامی روم ازین پینکی زود بیدار کن ز ملائی خود بمنزل رسان هوایت شو و شرط من ساقیا براه تمنّا کرے مُردہ ام کفن دوزیم از رگِ تاک کن لحد بردرِ میکہ کندہ کن معین تنم خاکِ پاکش نما چو خدام ساقی بہ کوثر رسم</p>	<p>چو سنگِ الم اتخوانم شکست دے کن مرا بارِ یابِ حصو باوجِ ظہوری و جامی روم ز بیہوشی جہل ہشیار کن بدریایِ مے کشتیم کن روان فتادم بہ گردابِ حرص و ہوا بسا در طلبِ خونِ خود خوردہ ام تنم را بسیلابِ محرِ پاک کن زمانے تلطف بر این بندہ کن نہان جسم زارم بخاکش نما کہ ستانہ در معبر کہ در رسم</p>
--	---

در تعریفِ دل

<p>بکاشانہ رنجِ آسودہ بہین یوسفِ زیب باز عشق چو کعبہ مقامِ صفائی نیاز</p>	<p>دلے دارم از دردِ آلودہ بہین غنچہ شاخِ گلزار عشق دیرِ کاخِ ستانِ صبا کر اُ</p>
---	--

<p>چه کعبه که کعبه بنا کر خلیل صفایش صفا بخش و زیبا بود گل نورس گلشن معرفت خوشا گوهر بحر صدق و صفا ز بهر جمله شایسته فهم و فکر پیر کشتی عشق اولنگرست مباریه و فتر کار و بار حصول رموزات عرفان از دست ز تقوا و عشقی اکرم است شکر بار از عشق شد کام دل</p>	<p>و این کعبه پر داز رب الجلیل که چون سنگی اسود سوید ابود مقام ادب مسکن معرفت خوشا نیر بروج نور و ضیا ز بهر منزل مهبط شغل و ذکر عرض عشق میا شد ادب و همت بود فرد موصوله عشق یار که تحصیل اسلام و ایمان از دست معمل تعمیل او عالم است ز عشق اندر عالم شده نام دل</p>
--	---

در تعریف عشق

<p>ز عشق است در کاخ عالم خروش دل از آتش عشق کان شرر ز عشق است اندر جهان شور و غل ز عشق آمده خوبی هر خراب</p>	<p>بدریای عرفان ز عشق است جوش و گرنه به بیت الخلا یک مد ز عشق است هنگامه بزم مل که ناکام ازو میشود کامیاب</p>
--	---

بود عشق سلطانِ خارشین
 بود قلایه کوه بام جلوس
 خاک و سنگانِ جبلِ مسکنش
 پریشانیِ قلبِ جمعیتش
 بود لوالعزم سلطانِ یرانِ یار
 عجب صائم الدهر شبِ زنده دار
 نه از مال شاد و نه گنج آشنا
 و خوش و دودام در محبتش
 تراوست و چه حصول مراد
 شود از نصیحتِ فروغِ سوزا و
 زبغِ حقیقت از آب و رنگ
 زان ترز هر جنس در منزلت
 نه نامین عشق آید اندر شکار
 بر صیبا و بهمت کند ساعِ عشق
 در غم سوا بی کند شاهِ عشق

خشک افسر و جلوگاهش زمین
 بیابانِ رحمت مقامِ جلوس
 بود از خس و خار پیرایش
 بجومِ المِ شکرِ حشمتش
 مطیعش بود و ایما و لغار
 که بالکل نه از نوم و افطار کار
 ز راحت گریزان بربخ آشنا
 به چشمتی آهوانِ آتش
 دلِ عشق و زان از و خوش نهاد
 ملامت بود آتشِ افروزا و
 دلِ خالی از او بود لوحِ سنگ
 بود مضطرب لمعه معرفت
 بطِ صبر در طعمه آید بکا
 طمانه کشد از سر بارِ عشق
 پر و عسل چون گردد در راهِ عشق

خطاب به مطرب

<p> بیا نغمه غمگساری سرا پسند آیدم بوسلیک این زمان بود فصل جان نغمه فصل من بیا کوک کن مندی اشتیاق تو دکش شود زنه تلف میشوم نه از بهر من خارج آهنگ شو ترحم کن و یک ترنم سرا که مرغوب باشد چو زلف نگا بر زمزم رسم تا باین احوه فدا ترنم شود جان من ز دیوان محبوب بنخوان غزل غزل خوانی از تو شنیدن زمن </p>	<p> جنونم شد از عشق مطرب پیا چو شیم درین شت و شت نشانی حسین ترا دم حجاز اصل من دلم می پرد و در هوا فراق حرمی خوان دشت وطن میشوم ز من چون مخالف نه دل تنگ شو نشید نوازش و بد خوش نوا نوائے بر غوک پیش آر شود مرکب روح من زمره نشید می گرامی خوش الحان من کن آغاز یک نغمه بحر حل شراب ست و ساقی و سپهر من </p>
---	---

غزل

<p>کجا دل نباشد چو دلبر برم</p>	<p>فغان مطربان نیست دل در برم</p>
---------------------------------	-----------------------------------

یک تیغ دو شتم سبکبار کن	که بارِ معاصی بر سر برم
فتانم و گرا شکِ خون در چمن	همین به یہ بھر گلِ تر برم
و در آبِ حیوان ز آبِ حرام	بسرخ و چو پیشِ سنگ برم
حیاتِ ابد یا بم و رختِ خود	بنظلمات کے چون سکند برم
ز غمِ پشتِ پابر در اغنیا	نہ لکھول پیشِ تو انگر برم
لبالب کند از مے مدعا	بدر بار ساقی چو ساغر برم
شود از هوا و اریش خشک و پاک	ز عصیان اگر دامنِ تر برم
اگر زرد بام شود زلفِ تاک	ز رخویش بر بامِ خضر برم
ز ساقی بود چشم از چشم خود	پیالہ پئے مے چو عبھر برم
بجوب اینک جفا میکنی	سکایت ز تو پیشِ داور برم

چو مستون خود در دیت میرسد

گلزار آید خجسته برام

باز سوال از ساقی

ز ساقی و کرا التجا میکنم	طلب بادۀ مدعا مے کنم
بدہ باز جام مے سرخرو	به قند مکرر بود آرزو
چو محمود از حبسِ میخانه ام	طلبگار یک جامِ ستانه ام
صبوحی عطا کن دستِ کرم	که زایل شود دردِ پھر از سرم

شرابے عطا کن کہ آیم بہ ہوش
 شرابے کہ افتادہ زار را
 مقوی شرابے کہ چون راحلہ
 رسم در حریفان راز و نیاز
 فدایت شوم ساقی کا مران
 زنا سوت چون برق بیرون م
 نہ دردی کش جام کثرت شوم
 تعین گزاری بود لا بدی
 شناسای نفس خم دم کن بہ دو
 تغیر رسد چون بہ آن دگر
 چو نہ ختم نفس خود آہ آہ
 رستی شود نیک انجام من
 جهان بہرنا کام وحشت سرت
 ازینجا کجا جائے دیگر روم
 نگیری اگر دست من ساقیا

بہ زم حریفان روم پر خروش
 کند دستگیری بزرگ عصا
 کند ماندہ را ملحق و تافلہ
 کند آتش مے دلم را گداز
 ز جازہ مے بمنزل رسان
 بگلزار لاہوت ناظر شوم
 سیہ مست صہبائی حدت شوم
 کہ گویم ہمہ اوست درینچوی
 تسلسل بدہ جام می را بفور
 بجان دادہ اوست جان گر
 شوم چون شناسائی ذات الہ
 می معرفت ریزد در جام من
 جز این میکدہ مامن من کجاست
 جہنم شود مسکنم گر روم
 ندارم بجز آہ دیگر عصا

<p>کنم تارِ هِمنزلِ یارِ طی که تا بامِ ایوانِ دلبرِ پریم رسم تا به درِ میکده ساقیا</p>	<p>به قوتِ نوشدار و معی قز و ن کن از ان زویرِ بالِ و هم خار از سرِ من نگر و جدا</p>
<p>در توصیف پیر و سنگبر روشن ضمیر حضرت سید مجاور علی شاه صاحب قبله مدظلہ</p>	
<p>و گریہیچ جانست مرغوبِ من رجیم و کریم ست روشن ضمیر ز ساقی رسد فیض و عارف شود نہ بینم بجبذ جلوہ ذوالجلال بہر سو کہ رو آورم روئے او سیہ مست از عین باقی شوم کجا در نظر تارکِ ماسوت مجاور علی شاه فرد فرید کہ اورانہ کس پیچ جایافتہ بعید از دور و بام جبروت شد بکوزہ چنان جایِ چگون کنم</p>	<p>ہمین ست میخانہ مطلوبِ من درین میکدہ ساقی بے نظیر چو طالب در آنجا مشرف بود بمستی بگوید کہ در هیچ حال دل چشم و چشم دلم سوئے او چرا من نہ قربان ساقی شوم درین از منہ نیک عارف کجاست مگر سید بمیثالِ و حبیب کہ از خلق رخ ہمچنین ناخستہ مقاش چو بر تخت لاہوت شد و گرو صفِ حالاتِ او چون کنم</p>

<p>باین بے بصر نوراً نظارده متنای پابوسیت درلست درین دشت مستانه گردیده ام زهر فوره آوازیهو هوسد</p>	<p>شهابنده راجست بارده اگرچه شناسائیت مشکلست چو محبوب دیوانه گردیده ام ببین در نظر نور هوسد</p>
<p>قصید فی المرح سلطان ابن السلطان بنده گانعالی خصوصاً نور سیه الای منظر الممالک فتح جنگ میر محبوب علی خان در نظام الملک آصفیاء خلد الله له و</p>	
<p>برایش بود بیت معمور جا طیور مصنا این رسند از هوا طمانه شود از سرش گرجدا غزال ختن در رسیدن خطا چو تازی سر دست دهن رسا که مصروف صید است سلطان مریجی بر خاله ماشیر را رسه گر جبه از سخایش هوا گر آنجا شود ذکر بختش رسا</p>	<p>اگر باز قسم شود پر کشا چو شاهین طبعم کند قصد صید زند بخت بر نشر طایر بقوا به پیش پلنگ خیالم کند بر آهوی مضمون تازه رسد شو و چون نه مطلوب ضلع شکار چه سلطان که از معدلت میکند شو و فلس ماهی زیر سکه دآ نشا پور نام بدخشان شود</p>

<p> پر حُجُود گرد و چو بالِ هُما بود در دَرمِ حاصِل و اَرشفا نه زبید به در ویش شغلِ ثنا شده نام از عهدِ طغیانی مرا کشادم به دُش لب خویش را بود بهر شایان دعا گو گدا بود تا به طیارانِ بیالِ ضیا ز قطراتِ بحر و نجومِ سما ز مغر سر و شمنش داما </p>	<p> فسیم آرزستانِ فیض و زو شود ذکرِ نامش چو پیشِ فیض به کیشِ طریقت اگر بنگام مگر چون ز آسمِ همایون او ز بس بحرِ توحید شد موج زن فقط حاصلِ مطلبِ من و عادت بهین مرغِ زرینِ پَر آفتاب شود عمر و اقبالِ سلطانِ یاب بود طعمه کسِ مرگ و رنج </p>
--	---

<p> ز درویش تحفه بود بس همین ز محبوب بدیه همین شعر با </p>

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرحبا ای طائر فرخنده بال
مرحبا ای مرغ حق گو مرحبا
آشیان بر شاخ طوبی داشتی
از کجا تو در کجا وارد شدی
حال تو چیست از هجر وطن
ای گل دور از گلستان جال گو
یک نشید از ارغنون عشق کش
می پرد جان در بهای عشق باز
تا جدار کشور جان ست عشق
آودیت یافته آدم ز عشق

طوطی اسرار ربانی مقال
از ترنم ریز شکر راز با
خوش جوار عرش اعلی داشتی
از چمن در خار چه وارد شدی
یکه می بامن نشین و نعره زن
نکسته از رمز مالا مال گو
یک صدایم از فنون عشق کش
ز آتش او می شود دلهایم
زینت دکان امکان ست عشق
رونق به گمانه عالم عشق

ناقصان از عشق کامل میشوند
 گریه سوز عشق دل را میگذشت
 هیچ گل را نیست بر عشق آب و رنگ
 وجه استیغاب مقصودست عشق
 عاشقان کار نمایان ساختند
 قیس و امق شمع سان را که آتش
 جام شهید عشق پر از سم بود
 عارفان دانند حال ذات عشق
 در تن گل چون خلیده خار عشق
 بسکه روی عشق را نگران شده
 سروانده عشق آزادی گزیده
 یاسمن چون یافتانک بوی عشق
 غدلیب از عشق شادی مرگ شد
 شد میسر لاله را چون داغ عشق
 هرگز در دل نهان این درو شد

طالبان از عشق واصل میشوند
 قدر گل هرگز نه بلبل میخاست
 سینه بے عشق باشد لوح سنگ
 مایه عرفان معبودست عشق
 فدیة محبوب خود جان باختند
 جان شیرین کو بکین عشق باخت
 راه عشق اندر فیم آرم بود
 بوالهوس را کی رسد نجات عشق
 شد گریبان چاک در گلزار عشق
 چشم نرگس دائمًا حیران شده
 چشم بالا کرد و روی کس ندید
 باصبا هر دم شتابد سوی عشق
 پاره پاره از غمش صد برگ شد
 سرخرو کردند از باغ عشق
 آتش دارین بر او سرد شد

ہر دل کامل کرینا آتش نسخت
 عشق و رز و بہر نبی و ہر ولی
 ہر کرا از عشق و ہر دل لغ شد
 عشق لیکن ختم شد بہ شاو دین
 افتخار عاشقان سمری
 دل رجب ماسوا پر داحت
 ہر سوا لے را کہ میکہ و آنجناب
 چون شدی خواہان وصلش آن ولی
 شاو خود را در بلا انداختہ
 بود او حقا کلید باب عشق
 یک حدیث قدسیم آمدیاد
 طالب من انگہ شد یا بد مرا
 عاشق من چون شود بر قل قیل
 قتل چون گردید آن فرخندہ کام
 کشتہ عشق حقیقی ہر زمان

جانہ خوبی برائے خود ندخت
 چونکہ بے عشق است دل جامہ ہی
 چون غلیل اور اور آتش باغ شد
 جان زہر سبط ختم المہ سلین
 عاشق صادق حسین ابن علی
 جان خود و در عشق بازی باختہ
 یافت از محبوب خود ہر دم جواب
 گوش نہ می شد خطاب راجبی
 جان بر غبت نذر شاہر ساختہ
 شد طلا از ذات اوسیا ب عشق
 یعنی میگوید خداوند عباد
 یابد و گرد و بستم مبتلا
 مے نمایم بے خطا اور قلیل
 مے شوم من خوبہایش لا کلام
 کردہ تحصیل حیات جاودان

راست کو کس بھیچین بودہ مگر
 این حدیث اندر حقیقت ایسی عید
 طالب حق او شد و ہم یافت او
 گشت عاشق از خوشی مقتول شد
 چون شنیدی طالبا انصاف کن
 عارفان تو فکر کن در حال خویش
 چون درین وادی قدم تومی نهی
 یک دقیقه بے خیال او مباش
 پیروی آن شهید راہ رب
 باز ہم گر اند کے یابی ازین
 نردبان بام اعلیٰ ساز کن
 نصر ما شیرانہ صبح و شام کن
 گر باین رہ عازمی ہمت گمار
 اشجع ست آن کو باین میدان رسید
 تو چرا مجوس این زندان شدی

تا باین دم از زمان بوشہ
 آمدہ در شان آن شاہ شہید
 پس کلیم عشق حق دریافت او
 یافت حق در خونہا مقبول شد
 رنگ از آئینہ دل صاف کن
 کن نظر بر دفتر اعمال خویش
 دل ز حب غیر خالق کن تہی
 ناظر کس بے جمال او مباش
 گو بود مشکل زافراط تعب
 می شوی داخل بخیل عارفین
 ہر زمان بالاروی آغاز کن
 بر طریق سبط احمد گام زن
 چون جُبان کم جراتی در دل مدا
 باز سوی جان و مال خود ندید
 بودہ انسان مگر حیوان شدی

کرده بای روز و شب را کن شما بهر اندک از دلِ او نه دید التفاتِ تو سوسه صانع نشد چون سگان هر دم بغوغا بوده دشمنِ ظاہر فریبِ مر ترا دور کن از خود لباسِ کبر را صبر آخر لذتِ قدرت دهد پند را تو ساغرِ کوشش شمار پند و اعظرا تو هر دم یاد کن گیر عبرت از کلامِ مولوی	آمدی بهر چه و کردی چه کار از خیالِ خطِ احسنی دل بُرید چون بهر استخوانِ قانع نشد طالبِ انقباسِ دنیا بود از فریبش بوده غافل چرا فوش کن از صبرِ جامِ صبر را تمحی او ساغرِ پندت دهد تمحی آن صبر را شکر شمار بند گئی چون بنده آزاد کن خوب گفت این بیت اندر شبنمی
--	--

تمثیلاً

هم خدا خواهی و هم دنیا بخردی رغبتِ دنیا کجا حاصل کند حرصِ دنیا هر کرا باشد مدام طمعِ دنیا هر کرا شد مدام	این خیالِ ست و محالِ ست زبون طمعِ دنیا از خدا نفاصل کند میشود مستغرقِ بحرِ جسم از دلش خوفِ خدا اگر در جفا
---	--

از جفای خولی و شمر و زید بهر دنیا و دین خود را باختند از نگس طینت تو نعمت را بجز مولوی این بیت هم خوش گفته است	انچه شد از طمع دنیا شد پدید قتل سبط مصطفی را ساختند فیض بخشید کی حریص ز شت خو جوهری بودست و این در سقته است
---	--

تمثیلاً

ای بسا ابلیس آدم روی هست رینهار هر بر و عقبی بجو مرشد کامل ترا کامل کند راه شیخان ریائی را گدا از ریاء و عجب خالی کن دل دل بنرم و چرب این دنیا مد نفس تو زین چرب فرب چون شود نفس پرور مثل خوک و خر مشو خود سیری در کار انداز خلل طاها هر چند زرین جامه باش	پس بهر دستی نباید داد دست با خدا و تارک دنیا بجو عاشق و اصیل ترا و اصل کند خاکی و کن خاکساری اختیار جنت الما و عرش شود تا نزلت نان خشکت را من و سلوی شما چشمه چشم تو کی جیجی شود خود پرستی و ورکن خود سر مشو می کند داخل در ارباب غل اشکبار و سزنگون چون خامه باش
---	--

<p>پاسِ تنفسِ آردت در راهِ رست در تصورِ مُنہکِ باش و بیکر ذکر و شغل از مرشدِ خود یابگیر عارفانِ گاہ و احوالِ مشوی ہم نصیرِ بابِ نصرت و گنہ باش در صحرائی وحدتِ شیرِ مرد تا نیفتد طشتِ رسوائی ز بام لیلۃُ القدرِ ست ہر شبِ عارفان نورش از ہر ناشی و نامی چکد در بیابانِ دوئی مسکنِ مدار چون نہ می بینی تو در مشکوئی ل</p>	<p>ہر دم از حسنِ عمل کن بازخواست یک نفس ضائع مکن بز شغل و ذکر رمزے از آیاتِ نون و صاد گیر چون بندِ ذکر و شغلِ کاملِ مشوی عاقبتِ محمود و محمودِ اکند خود مشو مثلِ سگانِ کو چہ گرد ساکا در کنجِ غفلت کن مقام چون بہ بیداری گزاری لیل را پیشِ چشمی کو بوحدهت بنگرد دل چو یک داری بیکسوئی گزرا تو سوئے کعبہ و حق در کوئی ل</p>
--	--

طرحِ نظارۂ باغ

<p>سیرِ بہتانِ لاؤہالی می کنی قامتِ محبوبِ چون از یادِ رفت چون نہ یادِ رویِ دلبرِ خمتا</p>	<p>دل چرا از یادِ خالی می کنی چشمِ پرِ نظارۂ شمشادِ رفت چشمِ ظاہرِ سوئے گلِ اندختی</p>
--	--

<p> بوسے او از بوسے بگل میر لالہ را دیدی جگر چون خون نشد یاد گیر از عنایب آهنگ را چشم و اچون ز گس حیران بود پیچ و تاب دل رشنبل میرسد واعش عشقش بر دل تو چون نشد گیر از زنبق شکست رنگ را سوی روی یار خود نگران بود </p>	
---	--

طرح سیر صحرا

<p> چون گزارت جانب صحرا شود وحش و طیر از موئے یاری به میدهد هر دم بحال اتحاد کن ره کا شانه تشبیه را در مغیلان مسکن و منزل بود فاخت گوید که کو کو یا سمیع قمریان طوق اطاعت و گلو چون درخت خشک در صحرا بود سر درخت و کوه و یامون چاشنی تو چرا غافل از احوال خودی غنچه دل از هوایش و اشود سبزه خوابیده به بیداری دهد دیدن مصنوع صانع را بیاد بین بصیرا موقف تتریح را خار خای عشق او در دل بود کوه ها دارند ذکر یا سمیع میکند تپه و جبهه حو جتجو ذکر آره بجه از زیب بود از زبان حال خود در نو کروی چون نه مستدرک با اعمال خودی </p>	<p> چون گزارت جانب صحرا شود وحش و طیر از موئے یاری به میدهد هر دم بحال اتحاد کن ره کا شانه تشبیه را در مغیلان مسکن و منزل بود فاخت گوید که کو کو یا سمیع قمریان طوق اطاعت و گلو چون درخت خشک در صحرا بود سر درخت و کوه و یامون چاشنی تو چرا غافل از احوال خودی </p>
--	--

<p> او بود چون از رگ گردن قریب از رخ هر شی جمال یارین روے باقی آید ت هر سو نظر تا ترا علم الیقین حاصل شود عاشق وصل کند علم الیقین گویت بشو براه اعتقاد </p>	<p> جابجا جوئی چرا ای ناشکیب چشم بینا و اکن و دیدارین خویش را در او فنا سازی اگر سعی کن نور صفا در دل شود عارف کامل کند علم الیقین یک حکایت این زمان آمد بیاد </p>
--	---

حکایت

<p> در یقین بودست کامل آن سعید گوهر مقصود را زین گونه سفت بیند از فیضش با تا شیر با زان گزارش گر شود و شوارش کشتی هم با شده در وقت ضرورت از زبان قلب و از قلب صفا میشود بر ساحل دیگر و رود و غط پیرش شد به دل نقش حور </p>	<p> بود در یک بلده پیرے رامیر پیر او روزی به بند و غط گفت هر که خواند سوره احلاص را رود با طغیان اگر آید به پیش گر بود و شوار بے کشتی عبور گر بخواند سوره احلاص را بعد از آن خود را چو اندازد به رود بود چون اهل یستین آن خوشبخت </p>
---	--

هر چه پیر او بگفت از زبان
 اتفاقاً روزی اندر بنگال
 عازم قریه بری سیر بود
 ناگهان در پیش آمد رود با
 نی در آنجا کشتی و ملّاح بود
 پیر مستغرق بحسب فکر بود
 آن مرید از رود چون شد متصل
 بی تحاشا خویش را در آب زد
 هر که بر فرمان حق دار یقین
 در دهر بر ساحل دیگر رسد
 پیر چون نظاره کرد احوال او
 از کسب و رود آن اقبال مند
 گفت تو چون گفته بودی مرشد
 خویش را در رود بار انداختم
 حاصل اندک فیض شما این شد مرا

جاش داد و در دل خود بیکان
 همزه پیر آن مرید خوش خصال
 هر زمان در فکر کار خیر بود
 بود طغیان و تلاطم آشکار
 همزه پیر این فقط سیاح بود
 ناگزیر زین رود چون یا بد نمود
 سوره اخلاص خواند از صد دل
 دست همت بر سر سیلاب زد
 زد بر آید کار با بهتر ازین
 هم لباس و جسم خود را شکست
 گشت حیرت بیشتر بحال او
 پیر را بر خواند ز آواز طلبه
 حسب فرمان تو خواندم سوره را
 حفظ خود از قل هو الله مستم
 سوره خوانده خود نه می آلی چرا

پیر فرموده که بود آن قال من
 بهر تو گردید تا سیریتین
 پیر باشد یا مرید از دل بود
 این یقین صدق فی کسبی بود
 بود در تقدیر تو ای نیک نام
 گوش کردی تو چون این افسانه را
 کار دشوار از یقین آسان شود
 پیرو می شاه دین کن اختیار
 پرده برداشته گرد و اگر
 در حدیث کو کشف تدقیق کن
 پیروانش حاصل نعمت کنند
 تو نظر بر چیفت دنیا آ
 راعب دنیا که هستند از گمان
 در سگان انسان اگر دایم بود
 سگ اگر در صحبت انسان بود

مثل تو لیکن نه گشته حال من
 از برای من کجا شد تحسین
 این نه از میه اش که حاصل شود
 نعمت خاص من نه بهی بود
 این نه میانه برای هر کم
 پر کن از آب عیتین پیانه را
 هر علامت را بختین زمان شود
 بین چه گفته آن شهر رفرف سوا
 در یقین من نه گرد و پشته
 سعیش از اهل آن تحقیق کن
 مسکن اندر دروه رحمت کنند
 محترز باش از سگان حیفه خوا
 در سگان کی باشد از نه باشد
 خصلت آنها در و حیم بود
 در سگ اندک خصلت اینان بود

قصه اصحاب کهف از دل شنو شد چه حال او بفضل کردگار از مقام قرب تا باشی قرین انست جاہل ترا جاہل کند تا بود پند کسان بادل قبول	کاشف هر حال ز رشت و نیک شو حجت انسان چو سنگ کراختیا شو تو با انسان کامل بنشین حجت کامل ترا کامل کند گوش شنو چشم بینا کن حصول
--	--

حکایت

رہرو از می شدی ایذا رسان بچنین دایم معیشت سینم بود احدی را نه از ظلمش نجات حسب عادت در رسید آن بی شعور ورنه میسازم جدا سرازین می کنی چون ظلم بجد نخبین بهر من باشد همیشه این تلاش شب با سایش نشسته میخوم خالق خود را تو میدانی که کیست	بود مردی دہن در پاستان انچه رہرو داشت غارت مینمود بسکه بود ایذا رسان آن بد صفت اصمعی در این نیرزان رہ شد عبود گفت و دہ این مال اسباب تبہ اصمعی گفتش کہ از بھر چه این گفت این را می کنم بہر معاش روز چون ز نیگونہ پیدا می کنم اصمعی فرمود این از عقل نیست
--	--

گفت او پروردگارِ عالم است
گفت قرآن را تو میدانستی که چیست
گفت میدانم کلام حق ^{تعالی} بود
گفت بر تو این سخن نگوید
داشتم رزقِ شما با برسم
میرساند چون خدا رزقِ جهان
را هنر از اسمعی چون این شنید
رهبری بگزاشته قلع نشست
پس از آن روز از برایش و انما
بے تردد آمدی صبح و شام
اغذیه میخور و وظرف انداخت و
در دل او چون یقین افزون شده
بعد مدت اسمعی بار دیگر
دید او را با تو کل ساخته
گفت ای مردِ خدا حالِ تو چیست

مالک هر کار و پند ^{است} علم
پیچ می فهمی کلام پاک چیست
در جهان از فیض او رونق بود
در کلام خود خدا فرموده است
رازِ تم من میدهم رزقِ شما
ما چرا رحمت کشیم از بهر آن
دل طمید و اشک چشمش چکید
بالکل از تار تو کل پایی بست
میرسیدی رزق از نزد خدا
در ظروف نقره عمده طعام
بی شعوری رفت گشته به شعور
بین که چون بودست حالِ چون شده
کرد سیاحانه زان بامون گذر
طرف نقره دور تر از نخت
چون بسر بردست احوالِ تو چیست

گفت خرسندم عطا ما میرسد
گفت حق این عطای خالق است
طرف نقره دور چون انداختی
گفت بهر رزق این جمله تلاش
بی طلب چون رزق آید بهر نیست
نقره وزر بهر رزق آید بکار
این سخن چون اجمعی از او شنفت
گفت ای مرد خدا صد حربا
باز او سایل شده از اجمعی
در ضلالت تو شدی با دمی من
تو ز لطف خود هدایت ساختی
اجمعی فرموده در قرآن خدا^{جلشانه}
باز این هم گفت باقیه او
گفت او تکذیب خالق که نمود
این گفت و نقره ز دبی احتیاء

از فلک دایم غذا ما میرسد
بمچنین از بهر خلق او را زو است
چون نه این سرمایه خود ساختی
میدهد از نزد خود چون او معاش
حاجتم پس باز ازین نقره چیست
رزق چون خود آید این ناید بکار
گشت بر احوال او خیلی شکفت
حق ترا علم الیقین کرده عطا
یک و گر فرمان حق گو لودعی
گشت این ویرانه آبادی من
از جهنم در جهان انداختی
رزق کم جائیکه گفت فی السما
تانه شک آرد که امی موبو
تا قسم خوردن بر راه افتاده بود
در همین نقره روان شد جان او

پس بهماندم یافتہ او انتقال
 سالک دل بچپن تحصیل کن
 ہر کرا قلب سلیمی دادہ اند
 آئینہ باشد اگر بے زنگ وصف
 بین کہ از فیض کلام صمیمی
 دل اگر باشد اثر ہم میشود
 سعی کن تا حال توزینان شود
 عقل کامل حق ترا سازد عطا
 از تو اسرار نہانی واشود
 ہمت اعلیٰ بکن تو اختیار
 بس کن ای محبوب بس بس ہوشدار
 برد عاکن ختم این اشعار را
 یا الہی زود از فضل و کرم
 جام یاد خویش را در دست کن
 حُب دنیا را ز حالم دور دار

گشت حاصل واصل حق را اول
 عمر آخرے شو تعجیل کن
 باب رحمت پیش او بکشاوہ اند
 میبزدیر و عکس خوبی میغلاف
 را بہر ن در یک سخن گشتہ لی
 خیر بیند رفع شر ہم میشود
 در ہمین دم واصل حمان شود
 تا پسینان را تو باشی پیشوا
 قلب تو سر مشق آوازی شود
 عرش پروازی بہ ہمت پیش آ
 راز ہا را یک بیک بیرون میا
 انچہ میخواہی بدل کن التبا
 ذکر و یاد خویش دہ اندر دم
 از شراب عشق خود سرمست کن
 از پی سگ سیرتان جیفہ گزار

من نخواهم از تو جز تو یا کریم گفته ام پیش شما ای طالبان تا بود پیش شما راه نجات ساکا آنچه که گفتم یاد آ این سخن از حنّه کامل نگا	بس توئی مقصود و محبوب ای حیم نکته های راز را کردم عیان تا شود ذات شما با خوش صفا از همین تسلیم دل آباد آ گفته محبوب را در دل نگار
--	---

سَمْت

رباعیات

بهر طلب رزق مشوبه آرام صیاد اجل که در کین تو بود حرص تو کند ز آرزویت ناکام زین دانه کشد ترا مبادا در دام

رباعی

خالی ز دوئی دل کن در وحدت کش یک نکته بگویت شنو بازگو زین جام می از میکه عارفان همشیر همانست که باشد به شوش

رباعی

از جمله اموری یاد یارم بس دارم نه سر بکار و بازینیا مستی عشق نگارم بس با ساقی و میخانه سرو کارم بس

رباعی

شد از آرنی نه کامرانی حاصل	گر دید صدای لعل ترانی حاصل
محبوب هر کسکه شد بباقی فانی	او کرد حیات جاودانی حاصل

رباعی

با چشم یقین ظهور اسرار شود	طالب مطلوب در توانها رشود
از قید تعینات بیرون چو شوی	بر طبق رصای تو همه کار شود

رباعی

بے راه روان نه مثل مجنون گشتم	آواره نه در جبال و هامون گشتم
در کاخ وصال یار شد باز نصیب	از قید دوی خود چو بیرون گشتم

از تصنیفات محبوب حقانی از انتخاب یوان چند غزلیات
و قصاید و خمسه جات و مستزاد و غیره برائے ذوق
و شوق ناظرین طائبین راه خدادانی تحریر یافت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نکرده است فراموشی و است خدا	شراب او در گشت آنکه هست خدا
بیا زلف بتان بین شکست خدا	کمن به نسخ زمانه تو مشق تعلیق
چگونه میکنی ای دل ثبوت هست خدا	اگر پستی خویش نیست علم ترا
بجذب عشق تو خواهی اگر شست خدا	به بند گوش و لب و چشم چار زانو شو
که حبسه است پیم تیر غم نشست خدا	چگونه آه ز آماج غم بگوشه روم
که تاز دست تو فایز شوم بدست خدا	جلو در علی هستی مجاور خود کن

نام شدم نطق

اسیر محبس تن من فقط نیم محبوب

بهر کجا نگرم هست بند و بست خدا

قصید و درج ایچا نواجیح منظر الدینان فعت جنگ بشیر لوله عمه الملک امیر کبر
که سمانی دها و لم قبله بتقریب میه فی صاخره بلبلان نواجیح معالین دینان و درین

سر سبز کند آب سخن شاخ قلم را	دیهم دهد ناطقه ام فرق رقم را
ناچیز شمار ندی ساغر جم را	گیرند اگر قطره در داز خم طبعم
بر مشک ندارد دگر اور غبت شم را	در مخمر سخنور چو رسد بوی کلام
نامید فراموش کند صوت نغم را	اگر گوش کند ز مژه بلبل نطقم

پرواز من از سیدره بلبله ستانین
 ز دوست نیم مثل گل اندر چمن بهر
 این تازه بهار گل گلزار گلامم
 طایر چونم وقت رقم جودت طبعم
 با این جمله حسنت طلب یتیم از کس
 مرح رؤسا و امرا پیشه من نیست
 این نظم که مدحیه نوشتم سبب اینست
 آن محسن من محسن واران که ز دستش
 اگر حکم مساوات دهد او پی صدین
 چون عجب ملک است بجنگ است چو غیت
 ز فرمانش دولت که بشیر است بدولت
 شد آسمان از نسبت جا هوش مناهی
 ای عظیم اعیان دکن اکبر دوران
 لیکن من همچو پان مرح تو دشو
 من ناطقه آم ز کجا بهر ثنائیت

با بال هر پر روح نه بستد پر م را
 چون لاله باغست فصیلت گهر م را
 از رشک کند زرو رخ باغ ارم را
 تقصیم نه ممکن شود ارباب حکم را
 عرفی ششم پیش نظر دارم عدم را
 از آد فقیرم نکسم طمع درم را
 در مدحت محسن نه بود عذر رقم را
 شد زینت موفور گلستان کرم را
 یک نحو شمارند بهر صف و علم را
 منظر پی دین ست ظهیر ست خدم را
 افرودین از مننه شان اب و عم را
 از خمت او ذات چشم یافت چشم را
 تحریر مدح تو بود مخبر قلم را
 رهبر دم تیغ ست درین شت قلم را
 تبیان سر مرح کند بند لبم را

<p>نست بد هم بخت ترا گزسکند تأید تو گرد و چو قوی ساز ضعیفان در مرتع انصاف تو ضرعام نیستان چون ذات سخا هست نه خود تو مباه چون شیر بود مقتبس نور رخ تو تسمیه فرزند خوش اقبال مبارک محبوب فقیرست و دعا کار فقیرست تبیح مرا و نه زانجم فلک آرد تا رونق گلزار بود از گل اقسام یار ب بغرا وانی اقبال و دلاج</p>	<p>بیجان بود یاد نمایم چو قسم را رو باه زجا بزگفت رشیراجم را از طوع در آغوش به جای غم را از سبت تو فخر بود ذات بهم را روشن بکند مهر منط ارض اجم را ایمش صد و سی سال به زیب قم را دانشته ام از ذکر دعا کار اجم را بهرت چو شام سمن و قبال چشم را زینت بود ز لعل و گهر معدن یم را در دهنر گبدار تو این نیک شیم را</p>
--	---

ع ن ل

<p>است بگشن عالم چو در شکر قندست برقع آفت عین الکمال حسن ترا منو و محو مرا شعل ذکر سلطانی حصول نعمت عرفان ز ساقیم گردید</p>	<p>بکام طبل روحم مذاق ملکندست ز مهر مجمر و انجم بجای اسپندست که گوش و چشم و لبم در خیال او بندست ز دواعیان ریائی اثر نه در پندست</p>
--	---

<p>بسخت خرمین هستی آتشِ قلم نبو شد رویِ صحت کجا شو وایل شده پسند جبینم چو قتلِ بگنہا خس و جو مرا کی بود ثباتِ قوا مقیدانِ تعین ز وصل محرومند ز پافا دہ صحرائی رنجِ فرقت را از انِ عاقل و فرزانه کی بود عاشق</p>	<p>نہالِ طبع مرا با چنار پیوندست دلہم بدرِ غمِ عشق او چو خر سست دلہم بکشتہ شدنِ بودیت ضامنست کہ کوہ را از زمینِ برقِ آہ برکنند بشاخِ گل نرسد بلبل کی کہ در بندست کجا نصیبِ بستِ حبیبِ او دست ز قیس و اموق و فرہاد خویش آوند</p>
---	---

کجا امیر و گرامی و منصبِ محبوب
فقیر را با میران تفاوتِ چندست

<p>را ز حق را بیان نہ میباید سالکانِ طریقِ ایقان را تیر بیدادِ عشق خود رورا ہم کلامِ کلیم را ہرگز ساکب راہِ عشق یکتا را طالب وید روئے گلور را</p>	<p>بے نشان را نشان نہ میباید پیچ و ہم و گمان نہ میباید بیرخی بس کمان نہ میباید لب و کام و زبان نہ میباید صحبتِ کاروان نہ میباید آرزوئے جان نہ میباید</p>
--	---

شا بهر پرده دار وحدت را سیر آواره گرد عشق ترا چون صفات تو عین ذات بود شغل ما دیگرست و زاهد را	از دوئی طلیسان میباید گلبن بوستان میباید غیریت در میان نه میباید جز صلوة و اذان نه میباید
--	--

کیست محبوب من خودم محبوب عشق با دیگران نه میباید	
---	--

زنی چون صوت گوناگون برآمد نصویرا حرم از هر مقامی گهی عذر اشد اندر پرده شست مثال کو کهن دیستون فیت گهی ماهی شد و دریم فروفت مسیحی وار گه گردون نشین شد چو دو دوا و سیل اشک می ز هر یک قطره شد نقش آنال عشق چو بیت ابرو و چون شعر محبوب	کدام آهنگ از قانون برآمد بسکلی تازه چون مضمون برآمد گهی وامق شد و بیرون برآمد بسکلی قیس از بامون برآمد گهی شد ماه و از گردون برآمد گهی از خم چو فلاحون برآمد ملک گفت از فلک همچون برآمد چو از رگ وقت فصدم خون برآمد بحسن قامت موزون برآمد
---	---

تضمین محبوب غزل مغربی	
بر قلب عیان گشت چو چشم نهان شد خود عاشق خود بود و خود عشق دگران شد	که لازم و ملزوم چو معنی و بیان شد چون عکس رخ دوست آینه عیان شد
بر عکس رخ خویش نگارم نگران شد	
چشم درین بزم گهر بار در آمد فرهاد منط نوحه گروزار در آمد	جان باخته بهر والہ ویدار در آمد شیرین لب او تا که بگفتار در آمد
عالم همه پر و لوله و شور و فغان شد	
راز یکہ نهان بود عیان کرد خلوت خوبت بد و خود سیرتبان کرد خلوت	ناقوس شد و شو و فغان کرد خلوت چون غم تماشای جهان کرد خلوت
آمد تماشای جهان عین جهان شد	
نخل چین سبزه و شاخ و ثمر آمد موسوم یکے بود با سم و کر آمد	موج و صدف و ساحل و قعر و گهر آمد به نقش که او خواست بر آن نقش بر آمد
پوشید بهمان نقش و بدان نقش عیان شد	
خود ماده خود شکل و هیولا همه گردید اگر دید بهر زنگ عیان از ره تجرید	خودارض خود افلاک خود آمادہ تمهید هم کثرت خود گشت در و وحدت خود دید

	ہم عین ہمین آمد و ہم عین بہان شد	
آجنا کہ خفی بود از و گشت جلی رسم ہر چند کہ بودست یکی اسم و یکی رسم	ز آرایش او آمدہ باشان ہی رسم جای ہمہ اسم آمد و جائی ہیگی رسم	
	جای ہمہ جسم آمد و جائی ہمہ جان شد	
تیار نمود عرش با ظہار قسطنطنیہ گردید چو از زیو کوثر متحلی	گاہی شدہ در گوشہ وحدت متحلی ہم پردہ بر انداخت ز رخ کرد متحلی	
	ہم پردہ خود گشت پس پردہ نہان شد	
مخفی نہ جان بود گرچہ بچیان بود محبوب چو دیدیم پیر رنگ عیان بود	موجود بہر جا بدونی جسم نہ جان بود ای صغری آن یار کہ بنام نشان بود	
	از پردہ برون آمد و بانام و نشان شد	
	تضمین محبوب بر عنبر مغربی	
حجابین تہ جوئسکے نور کے سد دکھا یا جلوہ با انواع عجیب	ہر اک کو معرفت تہی اسکی ابد ز دریا موج گوناگون بر آمد	
	ز بیچونی برنگ چون بر آمد	
ہوا سورنگ سے مفتون برآمد	اور آنکھوں سے ہوا جیچون برآمد	

زور یا معج گوناگون برآمد	کبھی آنسو کبھی تہا خون برآمد
از پیچونی برنگ چون برآمد	
گئے تخریب ہر اور گاہ ستید	رہائی ایک جا ایک جا پتھید
چونیل از ہر موٹلی آب گریڈ	ہر اک جا ہر ہر اک صورت سہید
برائے دیگران چون خون برآمد	
زمین مین گہ اجٹہ کے ہم انداز	فلک پر گہ ملک کے ساتھ انبار
گہ از ہامون بسوی بحر شد باز	بیابان مین کبھی مجنون کا دمساز
گئے از بحر بر ہامون برآمد	
گوئی مجنوب ہو کر کہو دیاسند	ہوا ہے کوئی مصروفِ تقید
چو این دریائے یچون ہو خرن شد	کیا ہر امر کا ہر اک نے تعہد
حباب آسا بر آن گردون برآمد	
ہر اک عالم کا ہے کچھ اور عالم	زبان مین بیان مین اسکے اکلم
ازین دریا بدین امواج ہر دم	ہے قدرت اسکی اک دریا عظیم
ہزاران گوہر مکنون برآمد	
رہا تنزیحہ کے عالم مین مکنون	نہان تہا نقش از ذات یچون

ہوا پھر مصرع تشبیہ نوزن	چو یار آمد ز خلوت خانہ بیرون
سہون نقش درون بیرون برآمد	
ہوا امثال کو ہر دم تجدد	لیا توحید نے رنگِ تعدد
کہیں تو ہے کہیں من ہی کہیں خود	گئے در کسوت لیلے فروشد
گئے در صورتِ محزون برآمد	
اگرچہ ہے قدیمی ذاتِ پیچون	وہ تھا اور تھانہ دریا اور نہ ہامون
اور اب بھی ہر جواکِ رنگِ گرگون	بدین کسوت کے مینیش اکون
یقین میدان کہ ہم اکون برآمد	
ہوا اپنی خودی سرجب خود آرا	تذکر کا ہوا ہر اک کو یارا
کہو انصاف سے یار و خدا را	اگر انسان نہ کر دے آشکارا
اکلام کنت کنزا چون برآمد	
سخنِ محبوب کا حق کی شائے	ہوا سر سبز و رنگین تر حنائے
اٹھا غل؟ سکو سنکر جا بجا سے	چو شعرِ مغربی در ہر لہائے
بنایتِ دلبر و موزون برآمد	
خمنہ	

چشمم و از گس نهط محو بهار یستم	چاک پیر من چو فل دلم بکار یستم
مثل شبنم اشکبار و زار زار یستم	ویده لبریم سراپا انتظار یستم
شوق دیدار یکدم دارم بقرار یستم	
دروا غم میرسد از بوم گلها بوی تو	میر و اعضا و قلب و رخ چشم سوئی تو
در تو فانی گشتم گردید خیم خوی تو	منظر حسن جمال یا که عکس روی تو
پس بدین ای دوستان آغینه دار یستم	
من بزم خودم یا کیست در پیر یستم	چشم نگران کدام کیست قرب کرم
شمع نور کیست بنگر و شبستان تنم	و دوستان منصو و قلم چون تالاق تریم
رشته دار گردم من زیر بار کیستم	
در خاکیستم بر چند در ست آدم	میپر بر ابله علی کوی تو پست آدم
گو بنیخیر تعین دست پایست آدم	عاشق حسن بجوم و عشق خودست آدم
بیقرار از خود نیم من بقرار کیستم	
دخرا با تم خراب و منم در صومعه	ظاہر در در و چرک آلوده اندر فیله
بیخود در حدت و در کثرت با قافله	حاطم و در در سه دودی کشم در میکده
سخت حیران گشته ام من و شمار یستم	

خمسہ محبوب بر غزل عاقی	
رہ وصل گم نمودم ز سر توئی وائی	یہ کہ راز گویم اکنون کہ شدہ خود آئی
ز دوئی بائی یایم بیکئی شور سائی	صنارہ قلندر سوار من نمائی
کہ دراز دو بر سینم رہ و رسم پارسائی	
بہ سماع خانہ ہر سو ہمہ بنو ساز دیدم	چو بہ سیکدہ گز شتم ہمہ ست از دیدم
رہ عاشقان گرفت ہمہ بانیا ز دیدم	بقمار خانہ رقتم ہمہ پاکباز دیدم
چو بصومعہ رسیدم ہمہ یافتم دغائی	
چو بنو و محرمیت نہ در درون گسارند	نہ کلاہ باریابی بسر ہوس نہادند
بغم اشک سنج پییم ز چشم بزقارند	بطواف کعبہ رقتم بجم رہم نہادند
تو برون در چہ کردی کہ درون خانہ آئی	
چو ز لوث فرط عصیان ہمہ عمر من بآئی	رخ شاہد تسانہ نظر ز منظر آئی
نہ متاع پارسائی بدکان من درآمد	بزین چو سجدہ کردم زمین نہ برآمد
کہ مرا خراب کردی تو بسجدہ ریائی	
بدام مست بودن زیم شدہ و تیرہ	کہ متاع می پستی شد بہر من خیرہ
چون دید جام بادہ شد چشم من بحیرہ	می صاف گر نباشد تو بیار و دیرہ

	که ز در و تیره یابد دل و دید روشنائی	
شده کوس و به چنگ که ز پر و بار آمد در دیر میزدیم من درون ندانم		چو صدای ارجی شد ز حرم مهر برآمد بود این سر آغذ که ز جا بجا برآمد
	که بیا بیا عاقبتی تو ز خاصگان مائی	
	مستزاد	
هر گونه عیان شد که سر و چنان شد خود کیل و خود او دان بگرفت روان شد خود رنگ پشش در کفر نهان شد شید این زیبا رغای زمان شد توازه غبت الطاف چنان شد		هر لحظه بشان و گران یار برآمد که شکل گل و عنبر و آثار برآمد خود جوهر و خود جوهری و خود ز قیمت که جنس دکان گاه خریدار برآمد بتخانه خود و بت خود و خود پور بزمین قشقه کش و بارشته ز نار برآمد عاشق شد و معشوق شد و عشق شد و حسن دل داده شد و دل شد و دلدار برآمد چون طالب تو یافت ترا عاشق تو شد خود در دیت کشته دیدار برآمد

<p>خود بوسه دلیاؤ آسایش جان شد خود نیره خود گرز خونیز جهان شد از زیست شد آرز پس سوخته جان شد ساکت شد و بنمود خاموش زبان شد چون قطره بدریا بی نام و نشان شد</p>	<p>خود غالیه و عنبر و عود و اگر مشک خود کحلخه خود عطر خود عطار برآمد خود خنجر و خود ناوک و خود جوشن و خود تیغ خود معده که آرا دم پیکار برآمد در نائره عشق تو هر کس که در افتاد از سینه او آه شهر بار برآمد به رمارق کامل که شد از راز تو واقف آواز از دوازده ز تخم بار برآمد با که بجم بودم و با که بوجوم با نام و نشان نش چو با طهار برآمد</p>
<p>دیوانه محبوب مطربان شدند</p>	<p>محبوبم و محبوبم و محبوب پرستم از بندگیت روکشل حرار برآمد</p>
<p>مستزاد</p>	
<p>دل گشت و طپان شد تکین از آن شد</p>	<p>آن یار چو در صورت اغنیاء برآمد چون باز از اغنیاء همان یار برآمد</p>

<p> گه در و گه صفا از باوه کشان شد در کوه و بیابان سخیل بتان شد با صبر و تحمل گلزار یمان شد خود تخته و کان بگرفت و روان شد خود و آنه هیچ خود و کرازان شد جا کرد و سینه ارخیم نهان شد خود و روشنی هر خود و تاریکی خود و معنی رنگین </p>	<p> گه بنت عنب گاه بود اُم خبث گه مست و گه عاقل و هشیار برآمد مجنون شد و فریاد شد و رفت و صبح را لیل شد و شیرین خوش اطوار برآمد بالاسه هوارفت گه شکل خلیله گه آتش نمرود و شرر بار برآمد خود و جنس و فرشته خود و خود و قیمت خود و گرسه بازار و خریدار برآمد ساجد خود و سجود خود و طالب و مطلوب خود شاغل و خود شغل و خود اذکار برآمد خود و قرب پذیرفت چون خون از گِ گردن گه دورتر از عرصه انظار برآمد خود و ظلمت و خود و حیرت و خود و کاشف و کشف خود و ماه جهان تاب برانوار برآمد خود و نظم پسندیده و خود و شر مستمع </p>
--	---

<p>مضمون خج آید خود رنگ تعین خود وقت زبان در از مننه جذب هر روضه عیان شد زمی رتبه سخنور معنی زبان شد</p>	<p>خود حسن و ده بندش اشعار برآمد خویشاں و مه هفته و ساعات و شب و روز خود اسنه و لجه و گفتار برآمد خود طالب محبوب شده گشت موحد در بطن زبان رفته چو اسرار برآمد در روم شده رومی و محبوب و کن شد حسن سخن از بندش اشعار برآمد</p>	
<p>میرد فقرش بشاهی افتخار کس نیابد تو گرفت زلف یار تا کند این جاوه سخت اختیار تو ز جان بستی فدا کرد گار بین که بعد مرگ هم سر در مزار مجمع احباب پائین مزار</p>	<p>ترک دنیا کرد و هر کس آشکار نازم ای بخت رسا بر جرئت پیر و خاصان او جز تو کست هر که او دیدم بلا گردان زر بادشاهان او لوالعزم و فقیر من بهان بهتم که بعدم نعره زن</p>	
<p>محبوب محبوب</p>	<p>عشق محبوب خدا محبوب بس بر محفل تو بکن دار و مدار</p>	<p>صلوات علی آله</p>

قصیده المجد سلطان ابن السلطان بندگان فی حضور تو سپاه انظر الملک
فتح جنگ میر محبوب علی بن بهادر نظام الملک آصف جاوید ملک و سلطنت

آمد فصل بهاری شد و بهنگام سرو
راغب سیر چمن دل شده بین و کوه
بسکه از فیض بهارست چمن به خیز
در حدیقه بگل برگ بهاری باشد
خلعت سبز بر کرده چو سبزان چمن
از دل لاله رود و داغ تا لم بیرن
ارغوان بلبل و غنچه شده مضرب خط
بنوازش شده از سینه جدا چنگ چنا
تغزل سید محبوب سر این همه
صاحب چون طلب من شده و بزم حضور
حبیب از بزم حضوری که بهارش
طاق کسری شده از طاق و قش محبوب
رنگ حصار تو میر دلالت نیست

ساقیا خیر که شد می طبع منتظر
طلب جام صبوحی به مزاج محب
دل بگلشت چو گل شکفته از نو بهار
که بیک سیر دو صبح شود و دل
سرخ و گل شده در کمانه و قش
چون به بقا عناد دل سینه گیسو
زلف سنبل شد چون صرف بتا طنبو
چون بی مثل دل ساخته و بر با تپو
شادمانی چو رسیده است ایام تو
دیدم ایوان ترا گفت و در تپو
دیدم در خواب نه همیشه نهانی
بسکه از صفت است نهانی محب
گر تو میکروم از ویرانه تو به

سخن سید محبوب چه اوصاف کند شاه حجاب فلک تبه محبوب علی	له اقبال دم	مدح تو آب نمط بیشتر و مخصوص افضل از خلق جهان صفت بی مشهور
خبر صولت اورا چو بیدان بیند بذل آنکه تخصیص گرفته قیمیم		خرد از وایمه بهرام فلک اندر گور شد درین ویر چو حاتم بسوا و شیور
چونکه اخلاق تو واضع شد در تو تمام داور قصد تطویل نموده بودم		فرق کبر و سر نخوت شد خالی از غوغا مگر از پاس ادب گشت دل من مجبور
بر دعا مختصر کنون کنم این سلسله		هان بدین کشا یند لب باب جنو

بر تو فصل و کرم داور وادار بود	
خیر خواهان تو باشند همیشه مسرور	
ای صفا	

شده و حید زمان خسرو بلند اقبال بهشت معدلت او که نامن حفظت	از ای میر نور ال میر نور ال	میر سپهر کرامت مجید جاهد جلال ز دست شیر زبان میخورد گیاه غلال
برای تشنه لبان تمازت عسرت بعهد سلطنتش از کتاب خون عدو		نگاه محرم و لطف او بود سلسال برنگ شستن اضحیه بود دست جلال
ز نام ناقه جودش اگر بدست آید		نظیر خنجر مرجان شود و جمال

<p> بصیدگاه شکویشم غم صیدش بد شمار نسبت نام تو گشت شهرت من ز طول لف شب بجز یاقتی قیول مگر مین دوسه ساعت عجا لقا م بس ست سبزه ز درویش نذر خضر و را فقیر سید محبوب نام و صحرا دعای گوشه نشینان جهان بل جوا بود بجا حصول مراد شاه کن </p>	<p> اسد چرخ رسید باز روی کمال و گرنه من رویان را کجا ظهور کمال بفرست ارشد مرا تم قصیده حال که باریابی سلطان در آمد و خیال و گرنه پیش سلیمان ز مور به خیال به و رو ذکر دعای تو میکنه حال دعا کنم که اجابت نماید استقبال باج طالع و فرمانروا صد سال </p>
---	---

<p> سپاه روی عدوت بعد چو شام فراق غم شکفته غنچه امید تو چو صبح وصال </p>	<p> محبوب گوید سیر زمان من ملحد یرینم زاهد من بجزیر تو منع با ده نور یر تو ماضی مگر و حال من بکیان اقبال من مستو قلم و عاشق منم عابد منم فاسق منم اسپ تو را پی کنم راه جدائی طمی کنم از بی نشان گویم نشان من ملحد یرینم واعظ فساد انجیر تو من ملحد یرینم ناصح میا و نبال من من ملحد یرینم از جفت مشرب تو منم من ملحد یرینم اسرار پنهان کی کنم من ملحد یرینم </p>
---	---

<p> اقی طهره جویم ای محب سویم میا این برسانت برو کنم نه ایمانت با حالت مستانه ام کی پیش فرزانه ام طالب منم مطلوب من ایجب منم مرغوب من با خود چو یار میکشد وحدت بکارم در عهد پیمان خرم و اصل بجان خرم چون این نهان نام و بدنا واقفا آرام گویم چو حق حق کو بگو ظاهر زشت خو چون مهر برجا بتم دیوانه شید ام منم ناستیون پرده در جبروتیان با تاج سر </p>		<p> چون کلب گویم میا من ملحد دیرینه ام مرگم نه از جانت برو من ملحد دیرینه ام دیوانه ام دیوانه ام من ملحد دیرینه ام سالک منم مجذوب من من ملحد دیرینه ام قاضی بدام میکشد من ملحد دیرینه ام اعی قربان خرم من ملحد دیرینه ام بیکاریم کارم و در من ملحد دیرینه ام سنگ آوزند از چار سو من ملحد دیرینه ام بدنام سوا می منم من ملحد دیرینه ام لاهوتیان را را بر من ملحد دیرینه ام </p>
<p> سرازه سودای خودم افتاده بر پای خودم محبوب شیدای خودم من ملحد دیرینه ام </p>		
<p> قربت دلدار گشت چون خود ابدیدیم چونکه ترک خیال مرد مجر و شدیم چون می انقیاد یافته جام مراد </p>	<p> خلاصه ای از این شعرها </p>	<p> نظم تعین شکست و اصل سر شدیم گشت چو ترک وجود و مجر و شدیم سالک را پیش بدیم و برین محفل شدیم </p>

لذت و سرفرازی چون زول مار بود چون بسوی او جمع گشت بغیر طمّوع	سالک دار البقا زنده فخلد شدیم رحمت او در گرفت دست مؤید شدیم
رغبت جام شراب بسکه چو عجبوب یافت دل سوی میخانه برد چون سوی معبد شدیم	
چون بخ فطر جذب عشقش واکه و شید شدیم بار بستیم از جهان چشم خود و بینا شدیم بر کشیدیم چون رخسار تعین برده ذات خود را بر کنه شایسته نشینا شدیم کرد چون پند از خواب مونس گرفت چون نظرات او بر تو سین ابروی صتم سیر گلزار ارم حاصل شد از تردمنی سیر صنوعات چون مرآت وجه صانع	مثل مجنون لغمه پر داز انا لیل شدیم چون ز خود و مجور گشتم و صلح عتام شدیم کامیاب لذت دید رخ زیباش شدیم چونکه علم چهل خود شد عالم یکتا شدیم یادم آمد از بلا و در با با لای شدیم ز اشتیاق چهل محو ذکر او آوازی شدیم باز من مریحون تیغ چش نهون پلا شدیم عارفش در بارستان ویران گنجا شدیم
شد من عجبوب چون الطاف محبوب خدا قطره ناچیز بودم من مگر دریا شدیم	
و اعطا تو ز تحقیر مبین حال خرابم	آب از رخ زو تو بهر من شربتیم

<p>بردار کشند که بازار کشند برجا که روان شهب فرمان تو گرد ای پیرمخان ده تومی قوت رقا سرشاریم از بادۀ توحید فرون کن ناحق همه آورده سوی من سنج آ</p>	<p>من سوی در روز در یار تنام من گریخت بوسه زن چشم رکابم تا در چمن عرصه لاهوت شتابم تا هر چه در آید بنظر جز تو نیام ای بی خبر آن جبل و ریست طنابم</p>
--	--

<p>عجوب و شرم دل شده کوش و رویش این قبله من باشد و این ست کت بم</p>
--

<p>نور و رطلت هویدا دیده ام تو بخلوت هم نه بینی زاهد رنگ و بوی یار دار و کیفیت کشته عشقتم بصد جان و گد آنچه موسی را بطور آید راز مخفی را حب گویم شگلا</p>	<p>جلوه اش پنهان پیدا دیده ام من بخلوت اسکارا دیده ام در سیه مستی بمینا دیده ام در دوحه عالم تماشا دیده ام من برائی العین میرجا دیده ام تو میرس از من خدا را دیده ام</p>
--	---

<p>راصل محبوب چون محبوب شد من چو پرسیدم بگفتا دیده ام</p>
--

<p>جبرِ آعوج کی بسرِ دارِ کرده ایم از سنگ و خشت کعبه نه تیار کرده ایم در پنج عشق یارِ چو آثارِ راحت معدم با وجود و وجودیم باطناً در انتظارِ صاحبِ خانه نشسته ایم منظورِ خاطرست پرستاری صمیم بیتنام از خطوطِ جبینم شد آشکار خوایانِ یوسفِ خودم و تقدیرِ جان بدست تنگنیش نشان دهد از زنگِ پرِ گل پریم مجاورست پشمِ چونِ مجاورش</p>	<p>سرانشا مقدمِ سرِ دارِ کرده ایم دلِ اتمامِ خلوتِ دلدارِ کرده ایم باطونِ خویش خواہش از آکرِ کرده ایم ظاہرِ اگر چه شغلِ باز کارِ کرده ایم بی وجہ مانہ تکبیرِ بدیوارِ کرده ایم در سببِ نیز رشتہ زمارِ کرده ایم خود را چو ساجدِ درِ سرکارِ کرده ایم کی بی سببِ توجہ باز آکرِ کرده ایم از بہرِ دیدِ روضہ گلزارِ کرده ایم ز و حاصلِ خرنہ اسرارِ کرده ایم</p>
	<p>محبوبِ از ساقیِ مہوش چو ہمدمیت خود را محبِ اورِ دِ حِسمارِ کرده ایم</p>
<p>خبرِ پیرِ یغانِ بادِ گرمِ کارِ نداریم زیباست علاماتِ پیِ اہلِ تعین سنگینیِ تکلیفِ زمنِ بردِ جوئم</p>	<p>با ملتِ شیخانہ سروِ کارِ نداریم در دیرِ و حرمِ سببِ و زمارِ نداریم چونِ طاقتِ برداشتنِ بارِ نداریم</p>

<p>کم ظرفِ نطاصورتِ مستشارندایم ما رغبتِ مستقبلِ دیدارندایم هر کس بسیم پایزند عارندایم راحت ز شفا برنج آزارندایم از خوفِ دوئی شغل باؤ کارندایم جز راه در مصطبہ رفقا رندایم</p>	<p>مست می اسرارِ بنایم بظاہر بینیم رخ شاد خود از نظرِ حال خاک ره عشقیم فتاده بگذرگاه ماییم قنایه مرضِ صیتِ شفاست خاموشی ما کرد عسیرِ یقینِ تمجید چون شیخ و بر مہنِ حرم و دیرِ بخجتم</p>
---	--

محبوب منم محو پرستاری محبوب
 چون شیخ فرور ره و کردارندایم

<p>نه کافر فی مسلما نم بہ بابِ عشق و با بود زنگولہ صور و بلبلِ سده صدھی نم بابِ باد و خاک آتشِ اسرارست مید زمانِ قال بگذشتہ روانہ سوئی با نم مکن تحقیر من اہد چو در میخانہ غلطانم فقیرم لا تعین منی بنا شد پیچ سا ما نم سفر اند و وطن ام بسوی خمیش پویام</p>	<p>نہ سوئی یرو پویانم نہ راہِ کعبہ جو پام بسوی ادبی صحت چمنِ جازہ میرام کہ کردہ جمع اضداد غنا صراستین را دمِ آخر سد ہدم کہ از حالِ خبر گرد شد م تر دامنِ اشکِ ندامتِ شاہدِ مستی کلاہِ دل و وجہِ بہر تو زیبا بود شفا مسافر و در جہان ہستم مجاورم شد م با</p>
--	---

نکات پیرم شد چون بداشت بدل بمن	از ارشادات و حاصل شد اسرار عرفانم
	دوئی اندر یکی گشت و بغیرت وصل ملحق شد که را محبوب خود خوانم انا المحبوب گویانم
جان را نثار عشوه دله ار کرده ایم جانم اگر چه چرقت و خیالش نمیزد سر را سر نیاز چه کردیم نذر یار مارا خوش ستیرو بر من پسر بست از شوق دیدن گرس حشیم پری رخا ظفان بیاید و بزند تا بحشیم من	سر را فدای رهگذر یار کرده ایم واچشم خوشتن پی دیدار کرده ایم خود را از دست خویش سبکبار کرده ایم زیب گلو چه رشته زنا ر کرده ایم خود را از شوق صاحب آزار کرده ایم این سنگیزه بهر خود اسب ار کرده ایم
	محبوب حب یار خودم در دلم بسست خود را از حب غیر سبکبار کرده ایم
عین اویم عین اویم من نسیم سوخته ام از آتش خود چون چنار من زره سازم ز موم قلب خود من مقیم کشور لا هوتیم	لا مکان باشد مکان در تن نسیم غیر کی سوزد که چون گلخن نسیم مثل دیگر طالب آهمن نسیم وارد هر کوچه و برزق نسیم

کار ساز خلعتم از دست خدا بی نوائیم گوینم چون عندلیب جامه عریانیسم زیب تن بست دست همت غیت کشکول لگا	چون زرقارون در مخزن نیم بی زبانم گو که چون سوسن نیم یوسفم گرچه به پیراهن نیم قافم سائل ز مردوزن نیم
---	--

قطع

آینه آتبخش را غور کن نیست جسم نیست جامی فی شریک رنگ و بو و مزه تا من گرچه هست در چشمم ریزد و لعل از لبم کی فنا فی الله را باشد مقام یا بم از ساقی متاع سرخوشی	خودم هیچ گوید که در دیدن نیم در همه موجود در سکن نیم عین را اینم گلشن نیم گرچه من دریا نیم معدن نیم در مکان در حسد و در دمن نیم راز دارم عازم گفتن نیم
--	---

از خدا محبوب کی باشد جدا

خاشم در بحث ما و من نیم

در حیرتم بعلت مہلت چاکم بہر علاج کی زاطبا کنم رجوع	از شغل و ذکر و فکر که املی دانم بیمار اویم از مطب بکنم
---	---

جیعیان عشق را بنود غیبت طعام
 یاران بعشق صا و قم و بوالهوس نیم
 حاجی رود بکعبه و من کعبه خود شوم
 چون یار هر زمان بنظر جلوه گر شود
 مستغرق تصورِ اویم میانِ جمع
 اشتغال ذکر او پر پرواز میدهند
 چون طالبانِ زمین طلب عا کنند
 چون بن قریب رحیل الوری شد
 مستغرقان وصل بسا حل نمیرند
 هر دم چو در دماغ رسد بومی گلغذا
 من کسیتیم بعشق که هستم کجا یتیم
 دیر و حرم ز یک گل خشتند زاهد
 وحدت ندیفرق دلی تیغ استیحا
 شاه سیر فقر و گدای درویم
 طالب محبوب و خج و دشوم

مجنوم و ز خون دل خود غذا کنم
 هر چند او جفا بکند من فاکتم
 ز مزم کنم چو چشم دلم راضفا کنم
 پس سوی غیر روی دل خود چرام
 در انجمن نشینم و خلوت بکنم
 هستم بروی ارض گذر بر شام
 گویم همین که بهر شما باد کام
 اکنون چگونه حبستن او جا بکنم
 با جمله حال کار خلا در ملک
 پس چنان منت باد صبا کنم
 افشای راز خویش چنان بکنم
 اظهار حال هر دو چگونه بکنم
 خواهیم اگر شکایت بت با خدا
 کی رویش منو شاه و گدایم
 تا وقت وصل فرق بپایش بکنم

مخیاں و احاطہ مطلق چو بودیم	تمثال غیبر ز آئینه دل دودیم
دیدار یار ز آئینه خود چو دیدیم	از نائی نائی خویش صدایش شنودیم
بازی گیم ز شوق چو میدان ششید	از جان گزشتہ گوی صالش بودیم
یکسان شده وجود و عدم از برای ما	خود را درون پرده وصلش نمودیم
در باغ رنگارنگ گل سرخرو شدیم	در وصف لعل او چو لبخند کشتودیم
جزایار خویش وصف دیگر ننگ ملت	مضمون و مبدح کسی کی فرودیم
از دیر و کعبه کار نه چون شیخ و برین	دایم جبین عیثتبه دلدار سودیم
ہستیم در مراقبہ بینای وی یا	خافل مدائن نوم چو کس غنودیم
از فرد فر دلفظ انا الحق برآمد	در زمر لیکه فقر وحدت کشتودیم
گشتہ طلا وجود من از فیض مر شدیم	مس ابیارس کرم او چو سودیم
سویم توجہی چو قجا و علی نمود	زین و کمال خویش ز جملہ فرودیم

محبوب واقفیم چو از وحدت الوجود

اورا ستوده ایم چو خود را ستوده ایم

قصیدہ ترجیحی اہل ایمان علی بنیاب نواب محمد منظر الدین خان جنگ
بشیر الہ غفرلہ الملک اعظم الامراء امیر اکبر سمانجا دیو

قصیدہ بہ نواب الدربانی

